



Våler
kommune



Grue
kommune



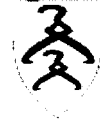
Åsnes
kommune



Eidskog
kommune



Kongsvinger
kommune



Nord-Odal
kommune



Sør-Odal
kommune

TIL
DET KONGELIGE LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT
Pb 8007 Dep
0030 OSLO

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.: 2005/01215	Doknr.: 103
Kongsvinger 04.10.2005	
Mottatt:	21.10.2005 7 OKT ASK/ASKL
Saksbeh.: I EK	Ark.: 482
Kopi:	Avskr.:

FELLES HØRINGSUTTALELSE TIL FORSKRIFT OM BÆREKRAFTIG SKOGBRUK FRA KOMMUNENES LANDBRUKSFORVALTNING I GLÅMDALSREGIONEN

Det vises til Landbruks- og matdepartementets høringsbrev av 06.07.2005.

De skogbruksfaglig ansvarlige i Glåmdalsregionens syv kommuner (Eidskog, Kongsvinger, Sør-Odal, Nord-Odal, Våler, Åsnes og Grue) står bak denne uttalelsen. Skogbruk er en viktig næring i regionen, og kommunene har med sine ca. 3,96 mill daa produktiv skog en avvirkning på vel 1 million kubikkmeter tømmer av Norges drøye 7 mill. m³.

Vi har fra tidligere høring om forslag til ny skogbrukslov god erfaring med å samordne våre synspunkter i et felles høringsdokument. Det har også vært et samarbeid mellom kommunene og skogeierorganisasjonene i utarbeidelse av en strategisk plan for hogst og foryngelse av skogen i Glåmdal. Vi har valgt å vektlegge elementer fra denne i kapittel 3.

Generelt

Forskriften om bærekraftig skogbruk er en oppfølging av føringer og vedtak i Skogmeldingen og Skogbruksloven. Vi har i den forbindelse registrert at det på nasjonalt nivå har vært større politisk og faglig enighet om en innskjerping av foryngelsesplikten enn behovet for en miljøforskrift. I vår uttalelse til den nye loven lå det en forventning om en oppfølgende miljøforskrift med klare definisjoner og presiseringer, med en tilnærming til standardene i Levende Skog. Vi ber om at resultatkontrollen for foryngelsesfelt blir revidert med det formål å være kommunenes minimumskontroll for å følge opp skogeiernes generelle plikter til å ivareta miljøhensyn og foryngelse.

Skogloven § 6 sier at departementet kan fastsette nærmere forskrifter om foryngelse og stell av skog uten at høringsutkastet følger opp det siste. Ungskogpleie er et viktig tiltak for å skape kvalitetstømmer og et bærekraftig skogbruk krever aktiv oppfølging gjennom ungskogfasen.

Skogeier blir ansvarliggjort mer i forslaget til forskrift enn i Levende Skog. I sertifiseringssystemet har omsetningsleddet et stort ansvar for at standardene som omhandler tiltak i skog blir fulgt. Vi er ikke uenige i at skogeier blir ansvarliggjort, men det må ligge et visst medansvar hos de som selger sine tjenester. Forslaget til forskrift følger i svært stor grad opp prinsippet om «frihet under ansvar» for skogeier.

Vi understreker videre behovet for at staten gir kommunene økonomiske rammebetingelser slik at lokalpolitikerne gis en reell mulighet til å prioritere skogfaglige forvaltningsoppgaver.

Vi har ikke hatt kapasitet til å gå like grundig inn i alle bestemmelsene og har prioritert kapittel 2 og 3.

Departementet spør i høringsbrevet om behovet for nærmere definisjon av faguttrykk. Vi samtykker i det.

Kommentarer til de enkelte paragrafer

Kapittel 1

Ingen merknader.

Kapittel 2

Bestemmelsene fører til at skogbruksmyndighetene vil få en kontrollfunksjon og veiledningsrolle som de i like stor grad ikke har hatt før. Det vil være en utfordring for kommunene å forvalte et skjønn som tidligere er gjort av bransjen.

Levende Skog tar opp langt flere temaer enn de som er nevnt i forskriften. Siden forskriften i så stor grad bygger på sertifiseringen, går det an å spørre hvorfor de øvrige standardene ikke er nevnt (for eksempel brannpåvirket skog).

§ 2-1 Hovedprinsipp

Ingen merknader.

§ 2-2 Miljødokumentasjon og miljøregistreringer

Vi mener at andre avsnitt må formuleres slik at miljøregistreringer utført uten bruk av «forskrift om tilskott til skogbruksplanlegging med miljøregistreringar» (separate miljøregistreringer uten tilskudd og etter annen metodikk enn MiS) må tillegges like stor verdi som MiS-registreringer. Vi mener at metoden må likestilles med andre, som f. eks. Siste Sjanse. Vår erfaring er at MiS er bra på metodikk og prosess, men krevende å gjennomføre lokalt etter de nasjonale intensjonene.

§ 2-3 Miljøhensyn ved skogbrukstiltak

1. ledd: Biologisk viktige områder (BVO) nyttes i Levende Skog. Dette kan være et bedre ord enn livsmiljø som kom inn først og fremst i forbindelse med MiS. En del skogeiere har fått registrert restaureringsbiotoper og nøkkelbiotoper som er biologisk viktige områder. BVO fanger videre opp sårbare viltbiotoper som for eksempel tiurleiker og rovfuglreir. Vår erfaring med lokale fellestakster er at slike hensyn har kommet noe i skyggen av MiS. (BVO er et samlebegrep som omfatter naturskog, nøkkelbiotoper, sårbare viltbiotoper og områder for gjenskaping av spesielle miljøer).

3. ledd: Slik avsnittet er formulert liberaliseres §8 i skogloven. Etter forslaget til forskrift blir det vanskelig å pålegge skogeier å utbedre kjøreskader langt til skogs i flatt terreng. Vi foreslår at det settes punktum etter «snarast råd etter avslutta drift».

4. ledd: Utkastet knytter utvalget av livsløpstrær til bestandsbegrepet. I arbeidsmøtene våre har vi diskutert fordeler og ulemper med de tre avgrensningene; bestand, hogstfelt og driftsområde.

Bestand: Fordelen er at det er enklere for skogeier og driftsleder/entreprenør å avgrense leteområdet og velge ut de best eigna trærne uavhengig av den enkelte drift. Ettersom skogbruksplanene er inndelt på bestandsnivå er løsningen enklest å dokumentere og etterprøve. En ulempe kan være at det stimulerer til store bestand gjennom skogbruksplanleggingen.

Hogstfelt: Begrepet er knyttet direkte opp mot sertifisert kvantum, og da kan ikke hensynet utsettes til neste avvirkning. Det vil være lett kontrollerbart ved at hogstfeltet er knyttet direkte til resultatkontrollen av foryngelsesfelt. Ulempen er at man ikke står fritt til å velge blant de best eigna trærne i bestandet eller området.

Driftsområde: Den mest fleksible løsningen for skogeier, entreprenør og tømmerkjøper. Ulempen vil være at det blir vanskelig å kontrollere og følge opp, ikke minst på sikt. Begrepet kan misbrukes til å utsette hensynet eller flytte det til marginale skogtyper.

Vi mener at bestand er det beste begrepet, men at det må inn et krav om at livsløpstrærne skal velges blant det dominerende treslaget i tillegg til alder og størrelse.

5. ledd: Her har vi ikke noen merknader til ordlyden i avsnittet, men noen ord til ettertanke. I forarbeidet til «Strategisk plan for foryngelse av skogen i Glåmdal» fant man at ca. 20% av granskogen ligger til rette for foryngelse gjennom lukka hogst. Vi kan dokumentere gjennom resultatkontrollen at andelen lukka hogst har blitt mindre etter at Levende Skog ble innført. Arealfordelingen med skjermstillinger har gått ned fra 2% i treårsperioden 1996-98 til 1% i fireårsperioden 1999-02. Andelen småflater er redusert fra 12% til 8%.

7. ledd: Her foreslår vi at «er forbode» byttes ut med «og» slik at det blir en setning. Vi tolker forslag til forskrift slik at det fortsatt er lov å suppleringsgrøfte og renske opp gamle grøfter, både på fastmark og torvmark.

9. ledd: Her vil vi gjerne at forskriften sier hvilke utenlandske treslag dette dreier seg om inkl. trær som brukes til juletre.

Kapittel 3

Når det gjelder det tradisjonelle kulturskogbruket (planting/såing) har paragrafene en logisk oppbygging fra det overordna om tilfredsstillende foryngelse i § 3-1, via 3-års fristen i § 3-2 til detaljerte plantetall i § 3-3. Det er bra. Vi savner den samme inndelingen på naturlig foryngelse. Det starter bra i § 3-1 med *samanheng mellom hogstform og metode for forynging*, men følges ikke opp med en konkretisering av hogstføringen utover resultatet i form av planteoppslag. Vi gjentar det vi skrev i høringsuttalelsen til skogloven:

«Det skal ikke være nødvendig å vente i 3 år eller i verste fall 10-15 år for å vurdere om planteoppslaget ligger innenfor minstekravet (tabell 1 side 30). Det skal en skogbrukskyndig person kunne avgjøre umiddelbart etter hogst. Da trenger vi en lovt tekst som fokuserer på *tilretteleggingen av hogsten* vel så mye som foryngelsen. Vår foryngelsesstrategi løser det ved å sette minstekrav til tilretteleggingen i form av konkrete avstander til frøbærende kanter, antall frøtrær og bruk av hjelpetiltaket markberedning. Vi har klart dette ved hjelp av en tabell, men vi har forståelse for at det kan være vanskelig å finne felles kriterier som skal fungere og respekteres nasjonalt. Vi minner likevel om at det har Skogdirektøren gjort tidligere (se faksimile i boka «Vegetasjon i norsk skog», Landbruksforlaget 2003)».

Våre innspill til hvordan dette kan løses kommer under §§ 3-2 og 3-3.

§ 3-1 Plikten til å foryngje

Ingen merknader utover innledningen.

§ 3-2 Krav til foryngelse

1. ledd: Bør suppleres med en setning som minner skogbruket på at bevisst naturlig foryngelse krever andre hogstformer enn flatehogster. Naturlig foryngelse krever konglebærende trær i umiddelbar nærhet, dvs. lukkede hogster (selektive eller bestandsskogbrukets), småflater/kanter og frøtrestillinger. Litt avhengig av utformingen av § 3-3 har vi utarbeidet to alternativer for en ny 3. setning i 1. ledd.

- 1) *Hogstføring som tilrettelegger for naturlig foryngelse har frøtreantall, feltarrondering og hjelpetiltak som er tilpasset treslag, vegetasjonstype og stormfasthet.*
- 2) *Naturlig foryngelse krever hogstformer og hjelpetiltak som er tilpasset treslag, vegetasjonstype og stormfasthet.*

2. ledd: I Regjeringens innstilling (Ot.prp. nr. 28) var ikke dette leddet med. Det kom inn under næringskomiteens behandling. En fristutsettelse på to år kan bli aktuelt i vår region hvis hogsten er tilrettelagt for naturlig foryngelse og skogeieren vil vente med markberedning til frøtrærne har stabilisert seg etter fristillingen og gjøre inngrepet like i forkant av et frøår. Markberedning er et hjelpetiltak som ikke klarer å foryngje skog alene. Det kreves frø og planter i flekkene.

Selv ved tilrettelagte hogster er det ofte ikke mulig å fastslå at den naturlige foryngelsen er vellykket før det har gått 5-10 år. Vi forstår loven og forskriften slik at det er hogstføringen som skal tilrettelegges og ev. hjelpetiltak (markberedning, sprøyting m.m.) som skal være utført innen 3 år (5 år etter søknad), og ikke nødvendigvis planteoppslaget gjengitt i tabellen. Da kommer spørsmålet: Hvilke krav setter forskriften til å følge opp glisne naturforyngelser og mislykka plantinger med suppleringsplanting etter 3, alternativt 5 år ?

§ 3-3 Tetthet og treslag

Tabellen: Til forskjell fra lovens høringsutkast har forskriften både et minstekrav for volum- og et anbefalt plantetall for kvalitetsproduksjon. Det er en forbedring. Lovens utkast var bedre ved at minste lovlige antall var jevnt stigende på de mest utbredte bonitetsklassene (11-17). Hvis forskriftens utkast til inndeling legges til grunn har vi for så vidt ingen innvendinger til minstekravet (positivt at tallrekka er lett å huske), men kan det skogfaglig forsvares at kravet på F17 ligger 50% høyere enn på G17 ?

Vi vil på det sterkeste fraråde den beskjedne forskjellen mellom minimumstallet på anbefalt plantetall og minste lovlige. I Glåmdalsvarianten brukes 100 i forskjell mellom forsømt og kvalitet. Det vil ikke være pedagogisk mulig overfor skogeierne å hevde at forskjellen mellom «himmel» og «helvete» ligger på 10-40 planter.

Argumentet for at lauv og gran er i samme klasse er at treslagene utfyller hverandre på samme voksesteder. Motsatt kan det hevdes at lauv er lyskrevende treslag i likhet med furu og krever stor tetthet for kvalitetsdanning.

Vår anbefaling ser slik ut:

	Gran- og/eller lauvdominert skog			Furudominert skog		
	G26-G20	G17-G14	G11-G6	F20-F17	F14-F11	F8-F6
Tilrådd plantetal pr. dekar	300-250	250-200	150-100	300-250	250-200	150-100
Minste lovlege plantetal pr. dekar	150	100	50	150	100	50

- tabellen er en kombinasjon av høringsutkastet og vår foryngelsesstrategi.
- bonitets-, treslagsinndelingen og minimumskravet er tatt fra utkastet.
- minstetallet samsvarer svært godt med strategien. Avviker på G17, G11-G6, F17 og F8-F6.
- anbefalt antall er harmonisert med strategien for å øke spennet mellom forsømt og kvalitet. Spennet er økt til 100 planter på den bedre marka og 50 på den dårligste.
- tellemetodikken gir et maksimalt treantall på 320 (utkastet har 340 på F20)
- resultatet blir en tallrekke som er mer «ryddig» og lettere å huske (hvis ikke departementet har vitenskapelig dokumentasjon å vise til).

Som et diskusjonsgrunnlag for en håndheving av kravet til tilrettelegging av hogstformer for naturlig foryngelse gjengir vi glåmdalsregionens kriterier:

Kriterier for kvalitetsklasser ved naturlig foryngelse			
Vegetasjonstype	Frø- og skjermtreantall pr. daa		
	Forsømt	Volum	Kvalitet
Lavfuru (F)	0-1	1-3	3-5
Bærlyng (F)	0-1	1-5	5-10
Bærlyng (G)	0-5	5-10	10-20
Blåbær (F)	0-1	1-10	10-20
Blåbær (G)	0-5	5-10	10-20
Småbregne (G)	0-10	10-20	20-30
Lågurt (G)	0-15	15-30	30-40

F = furudominerte frø- og skjermtrær

G = grandominerte - " -

Kvalitet krever i tillegg at blåbær- og bærlyngskog med tykkere råhumus enn 5 cm må være flekkmarkberedt med 150-250 flekker pr. dekar avhengig av terrengforhold.

Etter noen års bruk har vi erfart at 1 frøtre pr. dekar er i minste laget på vegetasjonstyper som gir smyleoppslag (bærlyng og særlig blåbær). Ved en revisjon vil vi vurdere å øke volumkravet til hhv. 2 og 3 på furudominert bærlyng- og blåbærskog.

Siste ledd: Når det gjelder kommunenes hjemmel til å håndheve foryngelsesplikten ved å gi pålegg om tiltak er selve lovteksten langt mer detaljert enn forskriften (skogbruksloven § 6, 3. ledd).

Kapittel 4

§ 4-1 Hovedprinsipp

Vi er i hovedsak enig med formålet, men bare unntaksvis i dag forestår skogeier de oppramsede tiltak helt eller delvis. De fleste setter bort avvirkningsoppdrag og skogkultur til entreprenører og ofte gjennom et virkesomsetningsorgan, hvor det signeres en oppdragsavtale.

§ 4-2 Overvåkning av skogens helsetilstand

Vi er av den oppfatning at skogeier må ha et ansvar om å rapportere til kommunen om det oppdages forhold som kan utløse omfattende skogskader. Følgende tillegg foreslås: *Skogeier skal i samarbeid med kommunen overvåke skogen.*

§ 4-3 Forebyggende tiltak

Ingen merknader.

§ 4-4 Transport og behandling av virke

Ingen merknader.

§ 4-5 Forebyggende behandling av virke

Ingen merknader.

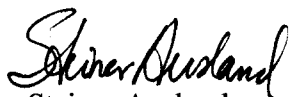
§ 4-6 Pålegg om tiltak

Glåmdalsregionen mener at departementet må avklare viktigheten med «skoghygiene». Slik at dette kommer klart til uttrykk og at biologisk mangfold, landskap og friluftsliv ikke må ha noen fortrinnsrett i denne avveielser.

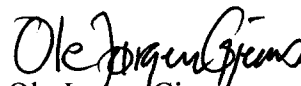
Med hilsen



Per Rudi
skogbrukssjef
Kongsvinger kommune



Steinar Ausland
skogbrukssjef
Grue kommune



Ole Jørgen Gjems
skogbrukssjef
Åsnes kommune



Knut Hvithammer
skogbrukssjef
Nord-Odal kommune



Stian Sandbekkbråten
skogfaglig ansvarlig
Sør-Odal kommune



Tor Jan Berger
rådgiver
Eidskog kommune



Isak Halvorsen
skogfaglig ansvarlig
Våler kommune